

Xaloc n. 52 juliol 72
Mere

LA CONSELLERIA DE JUSTICIA DE LA GENERALITAT

DE 1937 A LA FI DE LA GUERRA

per PERE BOSCH-GIMPERA

El govern de l'endemà dels fets de maig

DESPRÉS DELS fets de maig de 1937, el President Companys va decidir, pel juny, de refer el govern per a obtenir una completa normalització. Un matí em vaig veure sorprès per la visita del secretari del Conseller Terradellas qui em pregava de visitar-lo. En fer-ho, Terradellas em digué que el Presidente em volia incloure en el nou Govern i aquella tarda volia parlar amb mi. Malgrat que jo no havia fet mai política activa, dedicat per complet al Rectorat de la Universitat Autònoma, pertanyia a Acció Catalana i vaig dir a Terradellas que abans d'acceptar calia que consultés els dirigents del partit. No havent pogut trobar per telèfon el seu secretari Ramon Peyponch, des del despatx de Closes a la Generalitat, llavors Conseller i també dirigent d'Acció Catalana, vaig telefonar a Lluís Nicolau d'Olwer, president del partit que es trobava en aquells moments a València qui em va convèncer que havia d'acceptar.

Per la tarda vaig visitar el President a la seva residència. M'explicà que em volia incloure en el nou Govern que pensava formar perquè creia que, coneguda de tothom la tasca que havia portat a cap el Patronat de la Universitat i la meua com Rector,

el meu nom podia contribuir a demostrar que el nou govern emprendreia una normalització de la vida catalana. Comptava amb Terradellas, Sbert, Carles Pi Sunyer de l'Esquerra Catalana; Comorera, Vidiella i Serra Pàmies del PSUC i Calvet de la Unió de Rabassaires. Esperava la resposta de la C.N.T. perquè li donés un nom havent exigít que fos el d'una persona coneguda per la seva honradesa, del tipus de Peiró. Estant encara amb el President li van donar un nom per telèfon, nom que ell no acceptà. Poc després anuncià per la ràdio la formació del nou govern amb l'allocució "Prou, catalans, el vostre govern és..." Aquell "Prou" que es féu famós. Jo hi figurava com conseller sense cartera i en no recordar que era d'Acció Catalana em donaven com "catalanista independent". Això fou el motiu que a "La Publicitat" de l'endemà, en comentar la formació del nou govern —ignorant que jo havia consultat amb el cap del partit— diguessin que trobaven bé que el President hagués cercat un element d'Acció Catalana però els dolia que s'hagués de fer constar que hi pertanyia. També vaig rebre una carta d'un company de partit acusant-me gairebé de traïció. Al dia següent, en anar a constituir el govern, em vaig assabentar que se m'havia nomenat conseller de Justícia, en representació d'Acció Catalana.

Jo no havia tingut mai ambicions polítiques i el meu patriotisme estava prou satisfet treballant en el terreny científic i en la reforma universitària. Durant el primer any de la guerra, en el meu lloc de Rector vaig tenir gairebé sol la responsabilitat de la Universitat, el deure de protegir els companys de persecucions injustes i de mantenir en el possible la normalitat del treball universitari. En els meus viatges a l'estranger, especialment a Anglaterra, havia pogut copsar l'ambient que havien creat els desordres dels primers mesos de la guerra, especialment desfavorables a Catalunya i sovint em preguntaven si hi tornaria. Sempre vaig respondre que creia un deure de lleialtat de restar al costat del règim legítim que s'havia donat democràticament el país, les supremes autoritats del qual, em constava que feien heroicament, a vegades amb perill de la seva vida, tot el que humanament podien per a encarrilar cap a la normalitat la vida catalana. Jo no podia defugir, en el que de mi depenia, de fer el mateix. Si el President em demanava una col·laboració en el terreny polític, creient que el meu nom i el fet de ser conegut a l'estranger podia contribuir que es comprengués que la normalització que anava a emprendre el President amb el nou govern seria realitzada, no havia de negar la col·laboració que em demanava i acceptar per tant les noves responsabilitats.

El nou govern, efectivament, va produir molt bon efecte i poc després de ser constituït, la normalització fou un fet evident amb la presència, al carrer, de senyores que abans no s'atrevien a sortir de casa i amb un cert canvi en la indumentària masculina perquè molts ja havien deixat de calçar amb espadenyes i de no portar corbata. Una tarda en passar per la Gran-Via, vaig decidir aturar-me a l'Orxateria Valenciana a prendre un refresc; les taules del carrer eren plenes de senyores vestides amb elegància, les quals, en veure aturar-se un cotxe oficial i un altre d'escolta amb policies, van tenir un sobresalt; tanmateix, però, es van tranquil·litzar en comprovar que m'asseïa amb naturalitat.

En totes les conselleries es treballà acti-

vament per tal d'arribar a una normalització. Cal esmentar especialment, l'obra realitzada per Terradellas a Hisenda, per Sbert a Governació normalitzant el funcionament dels Ajuntaments i reorganitzant la policia, i de Carles Pi Sunyer a Cultura que continuà el que havia fet Sbert anteriorment. Per la meua banda, després de prendre possessió de la Conselleria de Justícia el dia 30 de juny, vaig començar de seguida a treballar ajudat per valuosos col·laboradors.

Reorganització dels serveis de Justícia

Començarem per la reorganització del personal de les Audiències i dels Jutjats, tasca que vaig emprendre, sobretot, amb la col·laboració d'Eduard Ragassol, subsecretari de la Conselleria i Josep Andreu Abelló, president del Tribunal de Cassació i de l'Audiència de Barcelona, junt amb alts funcionaris de la Conselleria, els magistrats Sentís i Moles. A aquest darrer dec especial agraïment per l'eficàcia i cordial cooperació que em prestà en tot moment, com també als que foren els meus secretaris Guifré Bosch i Enric Fernández Gual. Andreu Abelló ja havia reorganitzat l'Audiència, tant el funcionament com l'edifici i l'Arxiu on hi havien documents històrics importants com el decret de Nova Planta de Felip V que abolí les llibertats catalanes després de la guerra de Successió i en el que es deia "habiendo conquistado con mis armas el Principado de Cataluña, toca a mi autoridad establecer su gobierno". Com autoritats superiors tingueren el Capità general, un verdader virrei fins a la fi de la monarquia, àrbitre del govern i la política a Catalunya i, en un principi, la mateixa Audiència. També cal esmentar com excel·lents col·laboradors el Procurador General de Catalunya, Odó Duran d'Ocon i a Jordi Oliver Daidí a qui vaig nomenar Procurador adjunt.

Des dels primers moments foren especial motiu d'atenció els Serveis Correccionals. Es d'agrair la cooperació dels que

Culto

405

Al Ciudadano Ministro de Justicia de la Republica Española

Salud.

Enterados los refugiados vascos que se encuentran en Canet de Mar que una comision de refugiados vascos le han elevado una peticion solicitando la apertura de un templo en Barcelona para la celebracion del culto catolico con nominacion Iglesia de los Vascos, tenemos el deber de hacerle las siguientes manifestaciones.

1. Que estos refugiados de Canet de Mar no han sido consultados para tan importante peticion y por lo tanto no han autorizado para que en su nombre eleven ningun escrito a ese ministerio.
2. Que respetando la conciencia y el pensamiento, no creen prudente la apertura de ningun templo catolico, el que lo es, sitio tiene en su hogar en el silencio del recogimiento para hacer examen de conciencia y elevar a lo alto su pensamiento a esto nadie debe ni puede oponerse y
3. Que es de ingratos hacer tal peticion porque conedores de que la farsa catolica esta poco arraigada en este noble pueblo que tan cariñosa-mente nos ha acogido, es ir contra quien nos ha puesto mesa y hogar.

No olvide ciudadano Ministro que nos estamos jugando, no solamente la vida sino, la independencia y el honor y que de los templos catolicos han salido y saldian las balas que siegan nuestras libertades.

Por lo expuesto los refugiados Vascos de Canet de Mar nos oponemos a que se lleve a efecto la apertura del templo.

Con un viva a la victoria y a la Republica se despiden

En nombre de los refugiados.

22. Noviembre 1937

Luis Lavea